

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2021

GUJARATI SECOND ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER I

Time: 2 hours

100 marks

PLEASE READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY

1. This question paper consists of 8 pages. Please check that your question paper is complete.
  2. Read the questions carefully.
  3. Number your answers exactly as the questions are numbered.
  4. It is in your own interest to write legibly and to present your work neatly.
-

SECTION A

પ્રશ્ન-૧ નીચે આપેલી ગદ્ય વાંચી પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબ લખો.

આજથી લગભગ બસો વરસ પહેલાંની આ સાચી બનેલી વાત છે. દ્વારિકામાં રામસિંહ માલમ કરીને એક હોશિયાર વહાણવટી રહેતો હતો. એની પાસે ‘જલનાથ’ નામનું જંગી જહાજ હતું. આ જલનાથમાં બેસી એણે છેક યુરોપ સુધીની અનેક સફરો કરી હતી.

એક વખત એ લાંબી સફરે જતો હતો તેવામાં ભયંકર વાવાઝોડું થયું. પહાડ જેવાં મોજાં ઊછળ્યાં. એમાં ‘જલનાથ’ સપડાયું. મોજાં સાથે ટક્કર લેતાં લેતાં ભાંગીને ભુક્કો થઈ ગયું. રામસિંહ ભરદરિયે તરવા લાગ્યો. એવામાં દૂર દૂર કોઈ ફિરંગી જહાજ યુરોપ તરફ જતું હતું. તેણે રામસિંહને મદદ કરી, જીવતો ખેંચી લીધો. આ ફિરંગી જહાજમાં બેસી રામસિંહ યુરોપ પહોંચ્યો. અનેક સંકટો વેઠી એ હોલેંડ નામના દેશમાં પહોંચ્યો.

‘જલનાથ’ ડૂબી ગયું એટલે રામસિંહનો રોટલો ગયો. આથી હોલેંડના એક મીનાકારીના કારખાનામાં નોકરીએ રહ્યો. ત્યાં એણે આ હુન્નર ખૂબ કાળજીપૂર્વક શીખી લીધો. ત્રણ વરસ એણે હોલેંડમાં ગાળ્યાં.

હવે આમ વધુ રહી એ શું કરે ? એને પોતાનું વહાલું વતન યાદ આવ્યું. જો આ ધંધો હું મારા દેશબાંધવોને શીખવું તો કેવું સારું ! એને અજંપો થયો. એને પોતાને દેશ પાછા વળવાની તાલાવેલી લાગી. હિંદ આવતાં એક વહાણમાં ચડી બેસી એ આવી પહોંચ્યો માદરે વતન સૌરાષ્ટ્ર.

સૌરાષ્ટ્રના અનેક રાજાઓને એણે પોતાની કળા બતાવી, પણ રાજાઓ એકબીજાનો દ્વેષ કરતા હોવાથી અંદરોઅંદર લડતા હતા; દેશમાં અંધાધૂંધી હતી; રામસિંહની કળા કોઈએ આવકારી નહિ. આખરે એ કચ્છ આવ્યો જ્યાં કચ્છના રાવ લખપતજીએ તેને આશ્રય આપ્યો. પોતાના જ રાજમહેલમાં હુન્નરશાળા શરૂ કરાવી.

કચ્છના કારીગરો મૂળથી જ બુદ્ધિશાળી. એમાં વળી આ હુન્નર રામસિંહ માલમે જાતમહેનતથી એમને શીખવ્યો એટલે રસ પેદા થયો. કચ્છના કારીગરો એવું તો સરસ મીનાકારી કામ કરવા લાગ્યા કે દેશપરદેશમાં એની બોલબાલા શરૂ થઈ. એની માંગ વધી અને આવા કામની ખૂબ કિંમત ઊપજવા લાગી. છેક જાવા, સુમાત્રા, ઝાંઝીબાર અને યુરોપના દેશોમાં પણ કચ્છનાં રંગબેરંગી મીનાકારી ઘરેણાં-વાસણો વેચાવા લાગ્યાં. રામસિંહનું હૈયું હરખથી ફૂલી ગયું.

અધરાં શબ્દો:

માલમ = વહાણનો દોરનાર, વહાણમાંના માલનો હિસાબ રાખનાર
 સપડાયું = ફસાઈ ગયું કુન્નર = કારીગરી, કળા, આર્ટ
 મીનાકારી કામ = સોના ચાંદી પર રંગીન કારીગરી કામ
 અજંબો = અશાંતિ આશ્રય = આશરી, આધાર
 દ્વેષ = નફરત હૈયું હરખથી હરખાવું = ખૂબ ખુશ થવું
 રોટલો ગયો = કમાવાનું સાધન ગયું
 ટકકર = અથડાવું રસ પેદા થયો = જાણવાની/શીખવાની ઇચ્છા થઈ
 બોલબાલા = ચર્ચા તાલાવેલી = ઉતાવળ

- ૧.૧ આ વાત કેટલાં વર્ષ પહેલાંની છે ? (2)
- ૧.૨ આ વહાણવટીનું નામ શું હતું ? (2)
- ૧.૩ એના જહાજનું નામ શું હતું ? એણે ક્યાં સુધીની સફરી કરી હતી ? (2)
- ૧.૪ જલનાથ નામનું જહાજ કેવી રીતે ભાંગી ગયું ? (2)
- ૧.૫ રામસિંહને કોણે મદદ કરી ? (1)
- ૧.૬ રામસિંહ ક્યા દેશમાં પહોંચ્યો ? (2)
- ૧.૭ રામસિંહ ક્યાં નોકરીએ રહ્યો ? (2)
- ૧.૮ રામસિંહે પોતાની કળા કોને બતાવી ? (2)
- ૧.૯ આખરે રામસિંહ ક્યાં આવ્યો ? (2)
- ૧.૧૦ કચ્છનાં રંગબેરંગી મીનાકારી ઘરેણાં – વાસણો ક્યાં વેચાવા લાગ્યા ? (3)

[20]

પ્રશ્ન- ૨

૨.૧ નીચે આપેલા શબ્દોના યોગ્ય સમાનાર્થી અર્થ શોધી લખો.
(કોઈ પણ ત્રણ)

૨.૧.૧ જહાજ.	માણસ	વહાણ	દરિયો	
૨.૧.૨ સંકટ.	દુઃખ	સરસ	સમર	
૨.૧.૩ હિંદ	અરબ	હિંદુસ્તાન	પાકિસ્તાન	
૨.૧.૪ કળા.	રાજમહેલ	નોકરી	કુન્નર	(3)

૨.૨ નીચે આપેલા શબ્દોના યોગ્ય વિરોધી અર્થ શોધી લખો.
(કોઈપણ ત્રણ)

૨.૨.૧ સરસ	શાવર	ખરાબ	સાદું	
૨.૨.૨ તરવું	તારવું	ડૂબવું	રમવું	
૨.૨.૩ કાળજી	નિષ્કાળજી	કાળી	તૈયાર	
૨.૨.૪ સાચી	રાતી	રાણી	ખોટી	(3)

૨.૩ નીચે આપેલા વાક્યોમાં ક્રિયાપદનું યોગ્ય રૂપ બનાવી લખો.

જેમ કે – નેહા રોજ સાંજે તરવા..... (જવું)
જવાબ : જાય છે

- ૨.૩.૧ આખરે એ કચ્છ..... (આવવું)
- ૨.૩.૨ રામસિંહ માલમે જાતમહેનતથી આ કુન્નર..... (શીખવવું)
- ૨.૩.૩ રામસિંહ ફિરંગી જહાજમાં બેસી યુરોપ..... (પહોંચવું)
- ૨.૩.૪ સૌરાષ્ટ્રના અનેક રાજાઓને એણે પોતાની કળા.... (બતાવવું) (4)

૨.૪ નીચે આપેલી ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય શબ્દ શોધીને
ખાલી જગ્યા પૂરી.

(બુદ્ધિશાળી, બોલબાલા, જલનાથ, ફોલેડ)

૨.૪.૧ રામસિંહ માલમ પાસે.....નામનું જંગી વફાણ હતું.

૨.૪.૨ રામસિંહ.....નામના દેશમાં પહોંચ્યો.

૨.૪.૩ કચ્છના કારીગરો મૂળથી જ.....

૨.૪.૪ દેશપરદેશમાં એની.....શરૂ થઈ.

(4)

૨.૫ નીચે આપેલા વાક્યોમાં યોગ્ય વિશેષણ શોધી લખો.

૨.૫.૧ એને પોતાનું વફાણું વતન યાદ આવ્યું.

૨.૫.૨ એના કામની ખૂબ કિંમત ઊપજવા લાગી.

૨.૫.૩ રામસિંહનું ફેયું ફરખથી ફૂલી ગયું.

(3)

૨.૬ નીચે આપેલા વાક્યો કયા કાળના છે તે કહો.

ઉ.ત. નાટક બહુ જ સરસ હતું. જવાબ: ભૂતકાળ

૨.૬.૧ એણે છેક યુરોપ સુધીની સફરો કરી હતી.

૨.૬.૨ હવે આમ વધુ રહી એ શું કરે ?

૨.૬.૩ બસો વરસ પહેલાંની આ સાચી બનેલી વાત છે.

(3)

૨.૭ નીચે આપેલ વાક્યોમાંથી સાચી જોડણી પસંદ કરી વાક્યો ફરીથી લખો.

૨.૭.૧ રામસિંહની કરા/કળા કોઈએ આવકારી નહીં.

૨.૭.૨ મોજાં સાથે ટક્કર લેતાં વફાણ ભાંગીને ભુકકો/તુકકો થઈ ગયું.

૨.૭.૩ રામસિંહ પાસે એક જંગી/જંગી જહાજ હતું.

૨.૭.૪ રામસિંહ ભરદરિયે તરવા/તળવા લાગ્યો.

૨.૭.૫ જલનાથ ડૂબી ગયું એટલે રામસિંહનો ઓટલો/રોટલો ગયો.

(5)

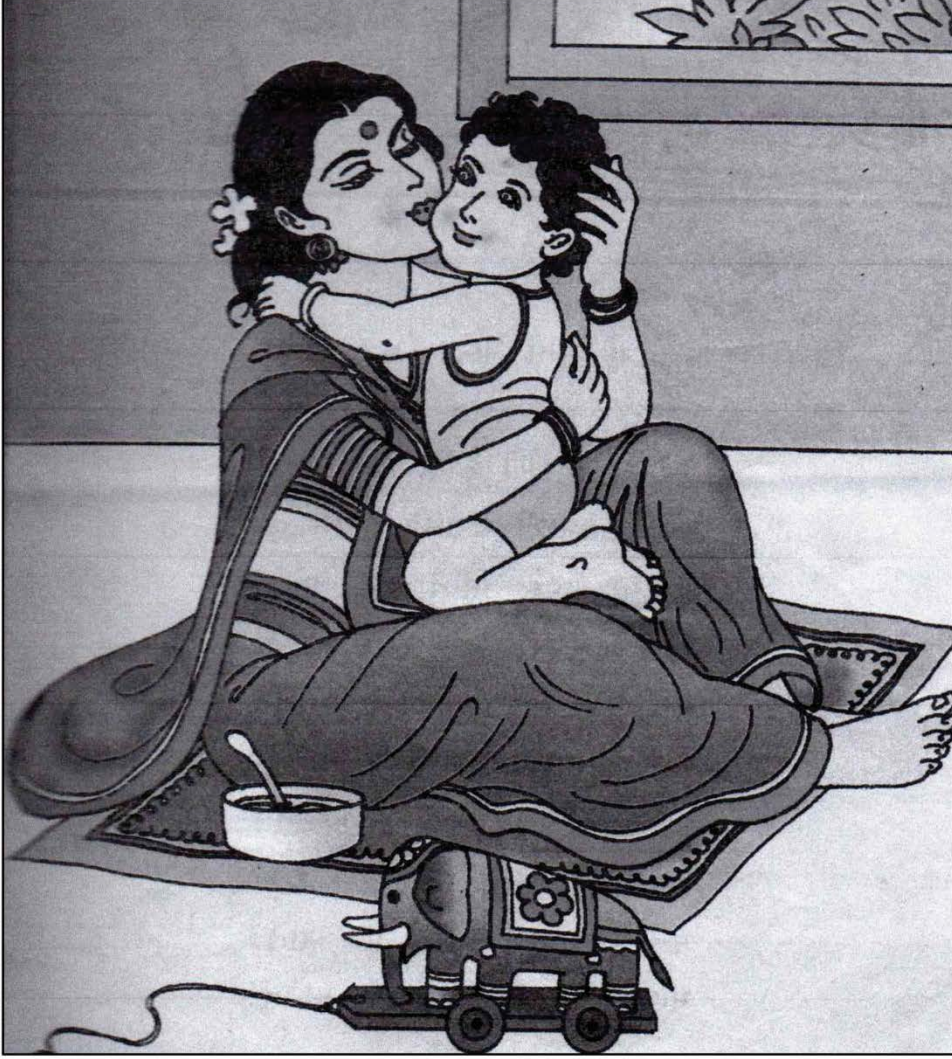
૨.૮ નીચેના વાક્યો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

૨.૮.૧ રામસિંહ કાયમને માટે ફોલેડમાં રહી ગયો.

૨.૮.૨ રામસિંહે પોતાની કળા કચ્છના કારીગરોને શીખવી.

(5)

૨.૯ ચિત્ર વર્ણન: નીચે આપેલા ચિત્રને જોઈ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૨.૯.૧ આ ચિત્રમાં તમે શું શું જુઓ છો ?

(3)

૨.૯.૨ આ ચિત્ર વિશે ટૂંકી નોંધ લખો.

(4)

૨.૯.૩ આ ચિત્રમાં તમને શું ગમ્યું ?

(2)

૨.૯.૪ આ ચિત્રને તમે શું ટાઈટલ આપશો ?

(1)

[40]

60 marks

SECTION B

પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલ પદ્યો પરથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૩.૧ ટચૂકડી આ આંગળીઓમાં, ઝાઝું જોર જમાવો,
આ નાનકડા પગને વેગે ભ્રમતા જગત બનાવો,
અમને રડવડતાં શીખવાડો.
પ્રભુ કે જીવન જ્યોત જગાવો.
વણદીવે અંધારે જોવા આંખે તેજ ભરાવો,
વણજહજ દરિયાને તરવા બળ બાહુમાં આપો.
અમને ઝળહળતાં શીખવાડો.

૩.૧.૧ અમને રડવડતાં શીખવાડો એટલે શું ? (3)

૩.૧.૨ કવિ પોતાની આંખોમાં કેવું 'તેજ' અને પોતાના હાથમાં
કેવું 'બળ' માંગે છે ? (3)

૩.૨ ફતી એક ડોસી , બિલાડી એક પોષી,
તેને ઘેર આવ્યા લગન, બની ગઈ તે મગન;
ફતી એક ડોસી..
મંડપ વિધિ થે ગઈ, ચિંતા એક ભીમી થે;
દૂધ ધીની લુચ્ચી બિલ્લી, ઢાંકી ટોપલે ચિંતા ગઈ.

૩.૨.૧ ડોસીએ શું પાળ્યું હતું ? તે શા માટે મગન થઈ ગઈ ? (3)

૩.૨.૨ ડોસીને શું ચિંતા થઈ ? તે ચિંતા કેવી રીતે ગઈ ? (3)

૩.૩ મોતીડે ચોક પુરાવીએ જી રે..
સખી આજની ઘડી રળિયામણી.
ગંગા જમનાના નીર મંગાવીએ;
મારા વ્હાલાજીનાં ચરણ પખાળીએ જી રે.....
સહુ સખીઓ મળીને આવીએ;
વ્હાલાજીનાં મંગળ ગવરાવીએ જી રે..

૩.૩.૧ કવિ ઉપરના કાવ્યમાં શેના વડે ચોક પૂરાવાની વાત
કહે છે ? (3)

૩.૩.૨ ચરણ પખાળવા માટે નીર ક્યાંથી મંગાવ્યાં છે ? (3)

[15]

પ્રશ્ન- ૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (કોઈ પણ પાંચ)

- ૪.૧ બાદશાહને પોતાનો દહાડો બગડશે તેવું કેમ લાગ્યું ? (3)
- ૪.૨ સાંજે જમતી વખતે રાજા કેમ ગુસ્સે થયાં ? (3)
- ૪.૩ કાબુલી અને મીની વચ્ચે કેવી દોસ્તી હતી ? (3)
- ૪.૪ કાબુલીને મીની ખૂબ વફાલી લાગતી હતી તેનું શું કારણ હતું ? (3)
- ૪.૫ કુંવરો બહેન માટે શું શું લાવ્યાં ? (3)
- ૪.૬ કુંતામાતાએ ગંગાજીની દિશામાં ચાલવાનું શા માટે કહ્યું ? (3)
- ૪.૭ અંગારપૂર્ણ રથમાંથી નીચે કેમ ઊતરી ગયો ? (3)

[15]**પ્રશ્ન- ૫. ‘ભગવાને નામ પાડ્યા’**

“ભગવાને નામ પાડ્યા” નાટિકા વિશે ટૂંકી નોંધ તમારા શબ્દોમાં લખો.

[10]**40 marks****Total: 100 marks**